

Віршована війна: поезії талібів-2020

В статті розглянуто аматорські поезії, що їх було написано бійцями та прихильниками руху Талібан в Афганістані в 2020; коротко проаналізовано основні культурні символи і метафори, застосовані авторами, визначено їхні походження; зроблено припущення щодо рівня радикалізації спільнот талібів та їхніх прихильників, а також щодо ступеню їхньої гомогенності та інтегрованості у афганське суспільство.

Все, що робить людина має естетичний вимір. Тому всі явища, особливо ті, що непокоять, бентежать чи травмують нас, генерують безліч культурних продуктів. Таким чином ми намагаємося досягнути те, що з нами відбувається, пережити важкий досвід, зафіксувати його в колективній свідомості в якості символів та усталених патернів сприйняття і поведінки¹.

Війна не є виключенням. Важкий, травмуючий досвід війни зазвичай породжує навалу різноманітного культурного продукту в кожному суспільстві². Ця хвиля культурної рефлексії в більшості випадків йде знизу, поступово поширюючись і охоплюючи всі верстви суспільства.

Досвід переживання війни представлений в будь-яких формах – в книжках і аматорських віршах, картинах, малюнках і графіті, піснях і міському фольклорі, в усіх формах традиційного і сучасного мистецтва, притаманного певному суспільству.

Якщо цього не відбувається, можна говорити, що ми маємо справу зі спотвореним чи трансформованим суспільством. Наприклад, в тоталітарних суспільствах зазвичай відбувається насильницьке витіснення народного, низового культурного продукту та його примусове заміщення формальним пропагандистським продуктом.

Так, наприклад, майже ніхто, крім невеликого кола фахівців практично не знає фольклору радянської імперії, пов'язаного з Громадянською війною 1918-1924 чи Другою Світовою 1939-1945, але принаймні два покоління вирости на культурних символах, агресивно нав'язаних радянськими пропагандистськими «піснями про війну», що спотворили колективне сприйняття³ і зумовили появу масових мілітаристських істерій нахталт «можем повторить» і «дідди-воювали».

Отже, слід сприяти поширенню кризового досвіду суспільства в усіх його багатих і різноманітних культурних формах, бо це є шляхом до колективної рефлексії та раціоналізації, до збільшення стійкості спільнот по відношенню до майбутніх кризових навантажень.

Але це не все. Власний кризовий досвід завжди треба порівнювати з іншим досвідом. Бо травма завжди викликає почуття самотності, а відтак – унікальності, що породжує або шовінізм, або комплекс жертви. І обидва комплекси є руйнівними для соціуму.

¹ Див, наприклад, Dollimore, J. (2018). Art in time of war: towards a contemporary aesthetic. In *The new aestheticism*. Manchester University Press.

² Як це описано, наприклад, у Jomini, A. H., Mendell, G. H., & Craighill, W. P. (2007). *The art of war*. Courier Corporation.

³ Див, зокрема, Scott, H. F., & Scott, W. F. (Eds.). (2019). *The soviet art of war: doctrine, strategy, and tactics*. Routledge.

Війна, що триває в Афганістані вже сорок років, здається нескінченною. Вона перетворилася на самовідтворюваний процес, ставши фактором навколишнього середовища, перетворивши цілі спільноти на специфічні групи, структурно і функціонально адаптовані до існування в умовах нескінченного насильства⁴.

Втім, попри потужну радикалізацію, афганське суспільство зберігає істотне соціальне, етнічне, релігійне різноманіття, яке зумовлює наявність різних колективних уявлень про громадянські, економічні і політичні цінності і інтереси.

Цей складний комплекс уявлень і прагнень віддзеркалюється у тому культурному продукті, що його виробляє афганське суспільство. При цьому варто пам'ятати, що Афганістан – це земля, яка живиться багатовіковими традиціями перської літератури та суфійськими практиками з їхніми складними інструментами метафоричного мислення та нелінійного, багатшарового сприйняття⁵.

Отже, цікаво побачити, як сорокарічний досвід війни і потужна соціальна радикалізація афганського суспільства віддзеркалилися в сучасній аматорській поезії талібів – найбільш радикалізованій і мілітаризованій частині афганського суспільства.

Для аналізу було обрано кілька віршів, написаних мовою пушту поетами-аматорами, що мешкають на територіях Афганістану, контрольованих талібами в 2020.

Вірш Окабі Джанана експлуатує широко розповсюджений в ісламському світі символ могутності і перемоги – меч Зульф'ікар, або Білий меч. Фактично ми маємо справу з прямим і простим за формою заклик до джихаду в його традиційній інтерпретації⁶, що свідчить про високий рівень радикалізації.

Окабі Джанан

Господь послав нам милість, дарувавши білий меч,

Той вищий за всіх, хто з білим мечем.

Битви при Бадрі та Ухуді зміцнили бойовий характер володаря меча,

Білий меч навернув Умму в іслам.

Станьте мусульманином і будьте відповідальними та готовими до боротьби,

⁴ Наприклад, це описано в Barfield, T. (2010). *Afghanistan: A cultural and political history*. Princeton University Press.

⁵ Див., наприклад, Emadi, H. (2005). *Culture and customs of Afghanistan*. Greenwood Publishing Group.

⁶ див. наприклад, «Дороговкази» Саїда Кутба: Sayyid Qutb, Ma'alim fi'l-Tariq (Signposts on the Road, or Milestones), 1964

Проповідування - це наш обов'язок і традиція, дарована білим мечем

Всі наші рани і удари обчислені в чертогах Пророка,
Молитва володаря білого меча також є великою чеснотою.

Набі аль-Саїф і Малахїм - титули святого пророка,
Аллах послав його з білим мечем.

Попутниками його були також завойовники та леви релігії,
Що були навчений володінню білим мечем.

Існує прекрасний і законний спосіб застосування шаріату -
Ми повинні встановити Халіфат за допомогою білого меча.

І коли я називаю Расула Окабі Джанан,
Я описую його характер, як володаря білого меча.

جانان عقابى

سر هیت وریسپین در حمتی دیل پورا لرب

سر هیت وریسپین داوچتی دچا هر لهی شنان

ده بر خسدیرت ا واخلاق و دیی اح د بدر،

سر هیت وریسپین دامت یی ریك مسلمان

ت یارت هقتال یا ۱۱ و نم یان یا شئ مسلمان یا

سر هیت وریسپین دستا و فرضی دت بلایغ

یک مسجدن بوی په ریك یی اع دا دن یزوتورو،

سر هیت وریسپین دفضیلت رپی لری هم خمون

ديال قناب رسولپاك د ملاجم او السيف نډ ي
سر هيت وري سپين د بعثت ي دريكي يي ﷺ الله

ووزمري ان دين دا ووو غازي ان هرو اهم اصحاب ان
سر هيت وري سپين د تر ب يتي كلش يي ي شو

ده لار ه شرعي او ك لپنن ن فاذا د شريعت د
سر هيت وري سپين د خ لافتي ورك قائم ب ايد

مركصفت رسول دك له يچ "جانان عفايي" زه
سر هيت وري سپين د سيرت يي به ب يانوم

Масрур Дармал у своєму вірші «Не займай мій непоказний будинок» також використовує символ Зульфікару, але водночас його метафори є набагато більш персоналізованими.

З одного боку, автор традиційно ототожнює себе з мучеником (через братерську любов), але з іншого – підносить його як недосяжний символ прагнень і мрій («могутній чинар», «пшениця для зголоднілого»).

Автор підкреслює протиріччя між любов'ю до рідної домівки (вираженої, зокрема, в регіональних соціокультурних практиках тримання птахів) та відразою до навколишнього світу, якому «*бракує гармонії*». Це протиріччя автор висловлює у прямому звертанні до читача, у використанні епітету «*непоказний*» стосовно свого будинку, але головне – у сумніві, що локальні (сільські) «ліки», запропоновані талібами, допоможуть встановити бажаний мир.

Цікаво також зазначити, що як символ любові у вірші присутній традиційний для талібської поезії персонаж «таліб-джан» - молодик-красень, якого всі хочуть попестити, поцілувати, погратися з його гарним кучерявим волоссям, зазирнути в його смарагдові очі, пригорнутися до його плеча, тощо⁷. Загалом, можна зауважити, що попри те, що таліби поширюють образ маскулінності, суворого борця за свободу, краса там присутня як соціальність, тобто бути

⁷ див., наприклад, інший талібський вірш, наведений в Костюченко Ю. (2019, January 28). Про соціокультурні маркери екстремістських рухів. «День». <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/pro-sociokulturni-markery-ekstremistskyh-ruhiv>: «І ніжний таліб Джан тепер загинув, Той, з довгим і привабливим волоссям. Прекрасний таліб Джан тепер загинув, Хто срібним голосом поєднував серця, Коли він закликав нас на молитву...».

красивим з точки зору соціуму в їхній спільноті – можна і треба, навіть попри формальні нормативи групи.

Саме до нього звертається автор із закликом «не руйнувати будинок», тобто звертається до більш широких соціальних норм, радше ніж до локальних («сільських») нормативів радикальної групи у своїх прагненнях миру і спокою.

Масрур Дармал «Не займай мій непоказний будинок»

Білі мечі зігнулися кільцями -

Тож, тримайтеся чийсь жили!

Ми здобудемо свободу червоною кров'ю,

Вічний мир народжується війною.

Чорні піски лежали в пилу, здійсненому птахами,

Тепер це не нагадує звуки миру і любові!

Я завжди бачу на землі відблиск цього потворного світу,

А що віддзеркалюється у ваших очах?

Мученик, що постав сьогодні в крові, вчора був таким як і я,

Сьогодні я запам'ятаю його як могутній чинар.

Моє кохання квітне в моєму серці,

Муджахід серед дерев - як колосся пшениці,

Яке прагне побачити зголоднілий.

Ніби повітряний змій, що влітає в полум'я

Є той, хто приходить в Афганістан з наміром вторгнення.

Чому цьому світові бракує гармонії?

Таліб Джан, я втомився від сільських "ліків"!

Не руйнуй мій непоказний будинок.

درمل مسرور

گزن لهه شول ريک يي ټوري سپين

! گذن يوتول وگر لهه چا ديچ

یلگت وید نوسروپه هیرمون یازا د
گجن له ده هی دلبری زسوله سپینه
یوینکیک خاور و رویسپیدی دځنی یتور
! گم لن ریغینی م دیخرا نه ید اوس
وید نمرین گب درن د ای پرشی هم یچ
ه گنخ کوم وگستری دپه به ید دن ستا
یو پرون ورته پرو لایچ شهید ه اخ
گنخ له چنار هغه دی شو یادر ان
د ه شنه رامینه تا دی م یک یو گز په
! گغنه ---- برن گدن ونه په اه دمج -
پر یوس ییک محبوب دته ید دن یچ
! گپ تن پروک پرو زلم بو هغو په
درومی رانیت په رغلی دته افغان یچ
سنگه؟ له وهی سر رجوی ولرین د ا
! جانه طالب ریست کلي د «درمل» د
گنر شه مه ی دگریپ پرو هرک د ا

Вірш «Голод на чоловіків» є цілком характерним для більшості традиційних спільнот як за структурою, так і за сукупністю використаних метафор. Він міг бути написаним в будь-якій замкненій партикулярній ієрархічній спільноті, яка дотримується релігійних настанов, в будь-якій частині світу – від північноамериканських амішів до польських чи українських націоналістів.

Анас Хаккані «Голод на чоловіків»

Її чоловік не є ні паном, ні пані,
Бо в них голод на чоловіків.
Хто хоче боротися з природою,
Той нерозумно впаде,
Бо богохульство є блюзнірством.
Коли віє західний вітер,

Здається, що світ знає все краще.

Любий мій Афганістан ще є молодим, сер,

Тому не звинувачуйте нас у легкій покірності Заходу.

Бо кожен, хто приймає західні звички - обманюється,

Слава богу, ми – мусульмани,

І афганські традиції - ще більш священні.

حقاني انيس

ی دی اغل نه ی اغلش نه یی نر
ی دی اغل قحط ورئس دیک ی و
ی پروک هگرچ سر هفطرت له ی پرغوا
ی دی دلی و و مر هخ اد مق و مر هخ دا
کوی زیت و نه د د م لابر و مر هخ
ی دی وهل ب اد و یخ نی و دی چوکش
بش خبر هی دی بهرین شی ی دی و ه
ی دی اغلش ی دو انخ اف غاندستان را نگ
فطرت سپک غرب د هر مون په ت پی مه
ی دی دلی غول می نل ی چ هرچا
رمون وی مسلمان انسه ی اشکر
ی دی لیخ سپ لاموتی افغان دود

Вірш Мансура Дармала «Листя» є побудованим на традиційному для багатьох традиційних суспільств ототожненні смерті і весілля. Ініціація неофітів в шахіди в радикальних спільнотах, так само як і вшанування загиблих мучеників, відбувається з використанням квіткових намістів, аналогічних тим, що використовуються під час весільних церемоній. При цьому намістове листя відіграє роль оптики, за допомогою якої побудовано естетичний простір вірша, а пелюстки троянди, шафрану та інших ритуальних квітів мають символічно загоїти рани мученика.

Церемонія прийняття в члени Талібану колишнього бійця народної міліції в провінції Джаузджан, 2019.

Церемонія поховання таліба Мохамادا Джана, провінція Нангархар, 2019

В цьому контексті поєднання метафор – кров як викуп, наречена як квітка – є абсолютно природним. Так само, як традиційними є ототожнення себе з мучеником – стандартний метод талібської поезії, та смерть як соціально схвалюваний (музики – *делікатні*) інструмент справедливості.

Масрур Дармал «Листя»

Листя – це листя, вони як рани,
Крізь них я бачу, як моя мила квітка лежить у пилу,
Її життя я не викуплю всією чистою кров'ю мучеників.
Скільки коштує викуп за цю наречену?
Її мати не відчує весільної радості в своєму серці.
Мученик - цей мій брат-мученик.
Нехай свобода полюбить і тебе.
Вуличні музики сьогодні на диво делікатні,
Бо в смерті нема вікової несправедливості.
Ця країна – заповіт вчителя мулли Омара,
Нехай наше намисто буде з квітів,
А всі ліки - це троянда або шафран.

درمل مسرور

ی د پهر پهر زخمی بی دنی پانی پیا
ی د دل بر لگی م پوت یک خاور و روی سپ په
شونه پوره و پوه نوپ اکولا په ار دیچ
می دولا وری د و مر هخ یسول یک برجن
یک هرز په لری نه بنی خوی دمور د وره
ی د براد ر شهید په دی شو شهید
یری رخوی پر هرز هم به تا دی آزا د
ی د بشرن ازک لگی داس نن ارخ درنه
یری داکمی پیر په یاب په عدل عمری

ی درم - ع - م لاگم لن دی م و ا نی ه د ا
ل ون گ ل ه ی ری ر جو ه ار ری غا دستا
ی صد پ ر که ی د لا بگ درمل ، ول و ه ت

Вірш «Шлях» є побудованим на чіткому розділенні послідовних метафоричних дихотомій - своїх і ворогів, миру і війни, свободи і рабства, ясності і двозначності, шариату і демократії (порядку і хаосу), світла і тіні, і таким чином - добра і зла. Це є традиційним для радикального партикуляристського сприйняття.

Водночас, присутній мотив піклування, що виражений в незвичному, популістському кліше «побудували мости і дороги» поруч із традиційною метафорою «захистили батьківщину».

Хафіз Мохаммад Касім Загіб «Шлях»

Це спосіб зрозуміти і спілкуватися з нашим ворогом,

Це наш шлях меча і наш спосіб вистояти в боротьбі.

Ми йдемо шляхом миру та війни,

Це шлях великого провідника і великого імама цієї умми.

Цього разу мулли переконали талібів

Не приймати рабства і не йти шляхом рабства.

Робить все чесно і ясно,

Не йдіть невідомим шляхом двозначності.

Бо наш народ втомився від республіканської демократії,

Афганці хочуть чистої ісламської системи.

Ми зробили все, що в наших силах, щоб захистити свою батьківщину,

Ми побудували мости і дороги.

Кожного разу, коли ми повертаємо стомленого в молитві лоба до цього білого сонця,
В сутінках зникають всі інші, залишені Богом.

بىز ه ق لىم محمد حافظ

لار ه اف همام دا و حى ت ف ه دم بهى غل د ه مود ا

لار ه ا حىق دا و وى كى ت د ت و رى د م و ب له

وخ لار و و ر د و ا پ ر كى ج ن د ه ص ل حى د ه م ه ر م و ن

لار ه ا م س د ت ر ا و و ب ن ل ا ر س د ت ر د ا م ت ي د د ا

بى رى ك ر كى ر ا ط ا ل ب ا ن و ا ن و ك م ل ن ل خ د ا

لار ه غ ل ا م دا و غ ل ا م ي بى ف ط ر ت م نى ن ه

ه ر ك ن ه بى س پ ت ك ه خ ب ر ه ا و ا ن ب ه ر و ه ر ك بى ب ن

لار ه ا ب ه م ا م د م ج ه و ل ه س و ر ت ي خ ه پ ه م ن و ن ه

نظا م ي م و ك ر ا س ي د ج م ه و ر ي ل ه و ل س ي د رى س ت

لار ه ن ظ ا م س و چ ه ا س ل ا م ي د ا ف غ ا ن ا ن ي ر غ و ا

د ي ي ر و ا ن خ پ ه ه خ ه ر ك ي د ف ا ع و ط ن نى د د ر م و

لار ه ر ا ك ب ا ا و پ ل ه ر خ ي خ د ن ر ه پ ه ه ر ك م و پ ل

ك و و د ع ا ت ه ل م ر نى س پ د غ ه ب ب ه ي ز ه ب ه و خ ت ه ر

لار ه ا ب ن م ا ت و ر ل ه ش ا ء الله ا ن رى ك و ر ك ه بى ن و ر

Вірш Сабержана «Зруйновані стіни» цікавий насамперед тим, що його автор є діючим бійцем підрозділу Талібану. Але також він відрізняється складністю і соціокультурною вкоріненістю використаних метафор.

Автор оперує метафорою сакральної, прикрашеної прекрасними квітами стіни, яка відділяє життя від смерті, війну від миру, хаос від порядку. Непорушність цієї стіни забезпечують та зберігають небесні ієрархії, відображенням яких в земному світі є сільськогосподарські спільноти, де метафорою стіни слугує польова межа.

Автор використовує пряму метафору: як небесні стіни руйнуються через руйнування небесних ієрархій (*«Коли зірки відриваються від Місяця»*), так і межі опиняються під загрозою, коли локальні ієрархії руйнуються під ворожою атакою, що призводить до знищення звичного способу життя. Виправлення цієї загрозової ситуації автор вбачає в надії на господа та скорому втручанні вищих сил.

Отже, ми маємо справу з однією з форм есхатологізму, притаманного замкненим партикуляристським ієрархічним спільнотам.

Сабержан «Зруйновані стіни»

Стіни сповнені сліз,

Квіти сповнені гіркоти, скорбота руйнує красу.

Життя в темряві чатує на когось,

Місяць чекає у небі, поки світло зможе збудувати стіну.

Коли зірки відриваються від Місяця,

Вони руйнують чимало стін віри.

У селі немає вихідних,

Якщо стражі осліпнуть – межі буде зруйновано.

Щастя перекочувало з наших сердець на інший бік,

Стіни нашого задоволення зруйнувалися під ворожою навалою.

Але терпіння! Благодать Господня зберігає зруйновані стіни миру в серцях тих, хто має надію.

Земля вагітна на велику благодать Господню.

صدا پڙجان دي وال ونه گنر

دي وال ونه گنر اړښ ددي گيژندله ته اورا
دي ---- وال ونه گنر کله ددي مرورل ونه گن

تمه تمه په چا پيو دد ه پگنډ دكي تيارو
دي وال ونه گنر انر دنشته كي اسمان ي مرسپو

ريک هک د ه مرسپو چي محفل له دستورو د
دي وال ونه گنر وفا دير ه د مور هڅ شو ه جفا

نشته كي کلي ريگم ازدي مست ه اغه کلي د
دي وال ونه گنر کله ددي زخمي ودرگ چنار

خواته به لي ريگ هجرت ون ورز له مو يوش خو
دي وال ونه گنر خندا دكي بمبار په هجر د

ته کرم لوي ورب داو سه ام يدوار رسا پره
مصل دي وال ونه گنر دنيا دساته كي هرز په عقبی

دي وال ونه گنر اړښ ددي گيژندله ته اورا
دي ---- وال ونه گنر کله ددي مرورل ونه گن

تمه تمه په چا پيو دد ه پگنډ دكي تيارو
دي وال ونه گنر انر دنشته كي اسمان ي مرسپو

ريک هک د ه مرسپو چي محفل له دستورو د
دي وال ونه گنر وفا دير ه د مور هڅ شو ه جفا

نشته كي کلي ريگم ازدي مست ه اغه کلي د
دي وال ونه گنر کله ددي زخمي ودرگ چنار

خواته بلي یرک هجرت ون ورزل ه مو ي ین خو

دي وال ون یکنر خندا دکي ب م بار په هجر د

ته کرم لوی ورب داو سه ام يدوا ر هدا پر ه

دي وال ون یکنر دن يا د ساته کي هرز په عقیبی

У віршах талібів ми можемо побачити віддзеркалення їхнього світогляду та сприйняття навколишніх соціальних процесів.

В першу чергу, ми бачимо істотну радикалізацію, спричинену війною: заклики до джихаду, домінування, просування образів мужності і маскулінності, символи війни, наполегливе розділення на своїх і чужих⁸.

Водночас, ці індикатори радикалізації представлені переважно в непрямій - символічній і метафоричній формі, що свідчить про те, що радикалізація ще не досягла критичного рівня і не є однаковою для всіх представників спільноти.

Світ вони бачать партикуляристським, поділеним на ієрархії, де кожен має своє місце і функції, що вони визначають його соціальні права і обов'язки. Індикаторами цього виступають есхатологічність сприйняття, ділення на своїх і чужих, порядок і хаос, добро і зло⁹.

Сприйняття талібів в значному ступені ґрунтується на культурних символах перської доби – вони широко використовують притаманні традиціям персидської поезії символи і метафори, а також застосовують регіональні соціокультурні символи (Місяць і зірки, наречена-квітка, смерть-весілля, кров-випук, листя-рани, птахи-мир, тощо). При цьому, рівень оперування метафорами і символами є неоднаковим для різних представників спільноти.

Водночас, можна побачити вплив глобальної культури, зокрема в появі популістських («побудували мости і дороги») та націоналістичних і гомофобних («боротися з природою», «віє західний вітер», тощо) кліше¹⁰. Варто зазначити, що найбільш радикалізовані представники спільноти найбільше перебувають під впливом спрощувальних позаконтекстних кліше.

Прагненнями авторів є свобода, справедливість і мир. Коли автори розмірковують про інструменти досягнення своїх прагнень, вони найчастіше згадують війну, божественне

⁸ Індикатори радикалізації описано, зокрема, в García Magariño, S., & Talavera Cabrera, V. (2019). A Sociological Approach to the Extremist Radicalization in Islam: The Need for Indicators. *The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs*, 21(1), 66-83.

⁹ Див, наприклад, Janmaat, J. G. (2011). Social cohesion as a real-life phenomenon: Assessing the explanatory power of the universalist and particularist perspectives. *Social Indicators Research*, 100(1), 61-83.

¹⁰ Індикатори популізму описані, зокрема, в Rooduijn, M., & Pauwels, T. (2011). Measuring populism: Comparing two methods of content analysis. *West European Politics*, 34(6), 1272-1283.

втручання, а також звертаються до цінностей і норм, вищих за локальні групові нормативи («краса», «гармонія» тощо). Чим складнішою сукупністю метафор здатен оперувати автор, тим ймовірніше він звертається до універсальних цінностей як до інструментів досягнення мети.

Отже, ми маємо справу зі складною і гетерогенною спільнотою, істотно і потужно радикалізованою, яка при цьому є міцно вбудованою в локальний соціокультурний простір та перебуває під певним впливом глобальних процесів.

Таким чином, говорячи сьогодні про талібів, ми повинні уявляти не якусь вузьку замкнену радикальні групу глибоко індоктринованих релігійних екстремістів, як це було в середині 1990-х, а складний і динамічний конгломерат гетерогенних спільнот, глибоко вкорінених в поточну структуру афганського суспільства.

І саме виходячи з такого бачення і варто планувати комунікації з ними та багатосторонні стратегії примирення в Афганістані.

Посилання

1. Dollimore, J. (2018). Art in time of war: towards a contemporary aesthetic. In *The new aestheticism*. Manchester University Press.
2. Jomini, A. H., Mendell, G. H., & Craighill, W. P. (2007). *The art of war*. Courier Corporation.
3. Scott, H. F., & Scott, W. F. (Eds.). (2019). *The soviet art of war: doctrine, strategy, and tactics*. Routledge.
4. Barfield, T. (2010). *Afghanistan: A cultural and political history*. Princeton University Press.
5. Emadi, H. (2005). *Culture and customs of Afghanistan*. Greenwood Publishing Group.
6. Sayyid Qutb, *Ma'alim fi'l-Tariq* (Signposts on the Road, or Milestones), 1964.
7. Костюченко Ю. (2019, January 28). Про соціокультурні маркери екстремістських рухів. "День". <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/pro-sociokulturni-markery-ekstremistskyh-ruhiv>
8. García Magariño, S., & Talavero Cabrera, V. (2019). A Sociological Approach to the Extremist Radicalization in Islam: The Need for Indicators. *The International Journal of Intelligence, Security, and Public Affairs*, 21(1), 66-83.
9. Janmaat, J. G. (2011). Social cohesion as a real-life phenomenon: Assessing the explanatory power of the universalist and particularist perspectives. *Social Indicators Research*, 100(1), 61-83.
10. Rooduijn, M., & Pauwels, T. (2011). Measuring populism: Comparing two methods of content analysis. *West European Politics*, 34(6), 1272-1283.

Poetic War: Poetry of the Taliban-2020

Abstract: *The article examines amateur poetry written by Taliban fighters and supporters in Afghanistan in 2020; the main cultural symbols and metaphors used by the authors are briefly analyzed, their origins are determined; assumptions were made about the level of radicalization of the Taliban communities and their supporters, as well as the degree of their homogeneity and integration into Afghan society.*

Keywords: Taliban, poetry, cultural symbols, narrative analysis, radicalization